

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. május 14.

**ELEKTRONIKAI
ALAPISMERETEK**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Egyszerű, rövid feladatok**Maximális pontszám: 40**

- 1.) Határozza meg a $\rho = 0,0175 \Omega \cdot \text{mm}^2/\text{m}$ fajlagos ellenállású, $l = 100 \text{ m}$ hosszúságú, $A = 0,75 \text{ mm}^2$ keresztmetszetű huzal egyenáramú ellenállását!

$$R = \rho \cdot \frac{l}{A} = 0,0175 \frac{\Omega \cdot \text{mm}^2}{\text{m}} \cdot \frac{100 \text{ m}}{0,75 \text{ mm}^2} = \underline{\underline{2,33 \Omega}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 2.) Határozza meg három párhuzamosan kapcsolt ellenállás eredőjét!
Adatok: $R_1 = 100 \Omega$, $R_2 = 150 \Omega$, $R_3 = 300 \Omega$.

$$R = R_1 \times R_2 \times R_3 = 100 \Omega \times 150 \Omega \times 300 \Omega = \underline{\underline{50 \Omega}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 3.) Határozza meg az $U_0 = 200 \text{ mV}$ mérés határú műszerhez szükséges előtétellenállás értékét, hogy az új mérés határ $U = 7,5 \text{ V}$ legyen! $U_0 = 200 \text{ mV}$ esetén a műszer $I_0 = 100 \mu\text{A}$ áramot vesz fel.

$$R_e = \frac{U - U_0}{I_0} = \frac{7,5 \text{ V} - 0,2 \text{ V}}{100 \mu\text{A}} = \underline{\underline{73 \text{ k}\Omega}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 4.) Egészítse ki a táblázatot! A táblázatnak az induktív reaktancia frekvenciafüggését kell kifejeznie.

f (kHz)	1	1,5	2	2,5	3
X_L (Ω)	100	150	200	250	300

4 pont

- 5.) Határozza meg egy soros R-C kapcsolás impedanciáját!
Adatok: $R = 10 \text{ k}\Omega$, $X_C = 7,5 \text{ k}\Omega$.

$$Z = \sqrt{R^2 + X_C^2} = \sqrt{(10 \text{ k}\Omega)^2 + (7,5 \text{ k}\Omega)^2} = \underline{\underline{12,5 \text{ k}\Omega}} \quad \mathbf{4 \text{ pont}}$$

- 6.) Határozza meg egy egyfázisú váltakozó áramú fogyasztó hatásos teljesítményét!
Adatok: $U = 230 \text{ V}$, $I = 8 \text{ A}$, $\cos \varphi = 0,85$

$$P = U \cdot I \cdot \cos \varphi = 230 \text{ V} \cdot 8 \text{ A} \cdot 0,85 = \underline{\underline{1,564 \text{ kW}}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

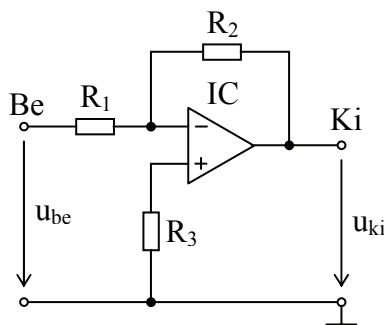
- 7.) Határozza meg a $B = 20$ egyenáramú áramerősítési tényezőjű, $I_B = 400 \mu\text{A}$ bázisáramú bipoláris tranzisztor emitteráramának pontos értékét!

$$I_E = (B + 1) \cdot I_B = (20 + 1) \cdot 400 \mu\text{A} = \underline{\underline{8,4 \text{ mA}}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 8.) Határozza meg egy erősítő teljesítményerősítését!
Adatok: $u_{be} = 100 \text{ mV}$, $i_{be} = 10 \mu\text{A}$, $u_{ki} = 1 \text{ V}$, $i_{ki} = 500 \text{ mA}$!

$$A_p = \frac{u_{ki} \cdot i_{ki}}{u_{be} \cdot i_{be}} = \frac{1 \text{ V} \cdot 5 \cdot 10^{-1} \text{ A}}{10^{-1} \text{ V} \cdot 10^{-5} \text{ A}} = \underline{\underline{5 \cdot 10^5}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 9.) Rajzoljon invertáló erősítő alapkapsolást 1 db műveleti erősítő és 3 db ellenállás felhasználásával!

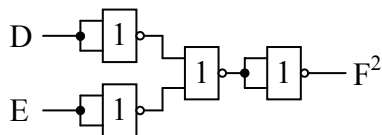

4 pont

- 10.) Számítsa ki az $R_{be} = 100 \text{ k}\Omega$ bemeneti ellenállású erősítő bemeneti feszültségét, ha a vezérlő jelforrás üresjárású kapocsfeszültsége $U_g = 60 \text{ mV}$, belső ellenállása pedig $R_g = 20 \text{ k}\Omega$!

$$U_{be} = U_g \cdot \frac{R_{be}}{R_g + R_{be}} = 60 \text{ mV} \cdot \frac{100 \text{ k}\Omega}{20 \text{ k}\Omega + 100 \text{ k}\Omega} = \underline{\underline{50 \text{ mV}}} \quad \mathbf{4 \text{ pont}}$$

- 11.) Írja fel és egyszerűsítse az alábbi logikai hálózat által megvalósított függvényt!

$$F^2 = \overline{\overline{D} + \overline{E}} = \overline{\overline{D}} + \overline{\overline{E}} = \underline{\underline{D \cdot E}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 12.) Írja fel az alábbi logikai függvény szabályos (kanonikus) algebrai alakját! A legnagyobb helyi értékű változót A-val jelölje! A függvényt nem kell egyszerűsítene.

$$F^3 = \Pi^3(2, 4, 6)$$

$$F^3 = (\overline{A} + B + \overline{C}) \cdot (A + \overline{B} + \overline{C}) \cdot (A + B + \overline{C}) \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

Összetett feladatok**Maximális pontszám: 60****1. feladat****Maximális pontszám: 15**

$$\text{a) } U_{ki \min} = U_{be} \cdot \frac{R_2}{R_1 + P + R_2} = 6 \text{ V} \cdot \frac{10 \text{ k}\Omega}{20 \text{ k}\Omega + 30 \text{ k}\Omega + 10 \text{ k}\Omega} = 1 \text{ V} \quad \text{3 pont}$$

$$U_{ki \max} = U_{be} \cdot \frac{R_2 + P}{R_1 + P + R_2} = 6 \text{ V} \cdot \frac{10 \text{ k}\Omega + 30 \text{ k}\Omega}{20 \text{ k}\Omega + 30 \text{ k}\Omega + 10 \text{ k}\Omega} = 4 \text{ V} \quad \text{3 pont}$$

$$\text{b) } U_{ki \min} = U_{be} \cdot \frac{R_2 \times R_t}{(R_2 \times R_t) + R_1 + P}$$

$$U_{ki \min} = 6 \text{ V} \cdot \frac{10 \text{ k}\Omega \times 40 \text{ k}\Omega}{(10 \text{ k}\Omega \times 40 \text{ k}\Omega) + 20 \text{ k}\Omega + 30 \text{ k}\Omega} = 0,828 \text{ V} \quad \text{4 pont}$$

$$U_{ki \max} = U_{be} \cdot \frac{(R_2 + P) \times R_t}{[(R_2 + P) \times R_t] + R_1}$$

$$U_{ki \max} = 6 \text{ V} \cdot \frac{(10 \text{ k}\Omega + 30 \text{ k}\Omega) \times 40 \text{ k}\Omega}{[(10 \text{ k}\Omega + 30 \text{ k}\Omega) \times 40 \text{ k}\Omega] + 20 \text{ k}\Omega} = 3 \text{ V} \quad \text{5 pont}$$

2. feladat**Maximális pontszám: 15**

$$\text{a) } X_C = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot f \cdot C} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot 10^3 \text{ Hz} \cdot 10^{-8} \text{ F}} = 15,9 \text{ k}\Omega \quad \text{3 pont}$$

$$I_C = \frac{U}{X_C} = \frac{2 \text{ V}}{15,9 \text{ k}\Omega} = \underline{\underline{126 \mu\text{A}}} \quad \text{2 pont}$$

$$I_R = \frac{U}{R} = \frac{2 \text{ V}}{15 \text{ k}\Omega} = \underline{\underline{133 \mu\text{A}}} \quad \text{2 pont}$$

$$I = \sqrt{I_R^2 + I_C^2} = \sqrt{(133 \mu\text{A})^2 + (126 \mu\text{A})^2} = \underline{\underline{183 \mu\text{A}}} \quad \text{3 pont}$$

$$\text{b) } Z = \frac{U}{I} = \frac{2 \text{ V}}{183 \mu\text{A}} = \underline{\underline{10,9 \text{ k}\Omega}} \quad \text{2 pont}$$

$$\text{c) } \text{tg } \varphi = \frac{I_C}{I_R} = \frac{126 \mu\text{A}}{133 \mu\text{A}} = 0,947 \Rightarrow \varphi = \underline{\underline{43,4^\circ}} \quad \text{3 pont}$$

3. feladat

Maximális pontszám: 15

a)
$$i_{be} = \frac{u_1 - u_2}{R_S} = \frac{20\text{mV} - 15\text{mV}}{2,5\text{k}\Omega} = 2\mu\text{A} \quad R_{be} = \frac{u_2}{i_{be}} = \frac{15\text{mV}}{2\mu\text{A}} = \underline{\underline{7,5\text{k}\Omega}} \quad \mathbf{4\ pont}$$

b)
$$\frac{R_{ki}}{R_t} = \frac{u_{3ü} - u_{3t}}{u_{3t}}$$

$$R_{ki} = R_t \cdot \frac{u_{3ü} - u_{3t}}{u_{3t}} = 1,5\text{k}\Omega \cdot \frac{0,9\text{V} - 0,75\text{V}}{0,75\text{V}} = \underline{\underline{300\Omega}} \quad \mathbf{3\ pont}$$

c)
$$A_{uü} = \frac{u_{3ü}}{u_2} = \frac{900\text{mV}}{15\text{mV}} = \underline{\underline{60}} \quad A_{ut} = \frac{u_{3t}}{u_2} = \frac{750\text{mV}}{15\text{mV}} = \underline{\underline{50}} \quad \mathbf{4\ pont}$$

d)
$$A_i = A_{ut} \cdot \frac{R_{be}}{R_t} = 50 \cdot \frac{7,5\text{k}\Omega}{1,5\text{k}\Omega} = \underline{\underline{250}} \quad \mathbf{2\ pont}$$

$$A_p = A_{ut} \cdot A_i = 50 \cdot 250 = \underline{\underline{12\ 500}} \quad \mathbf{2\ pont}$$

4. feladat

Maximális pontszám: 15

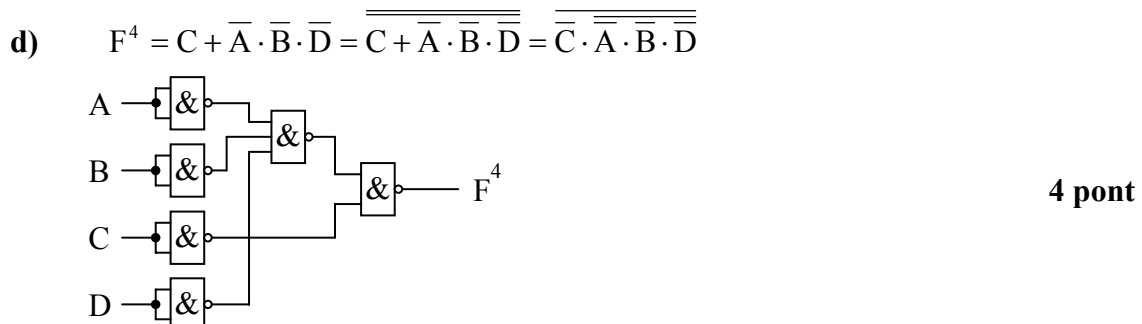
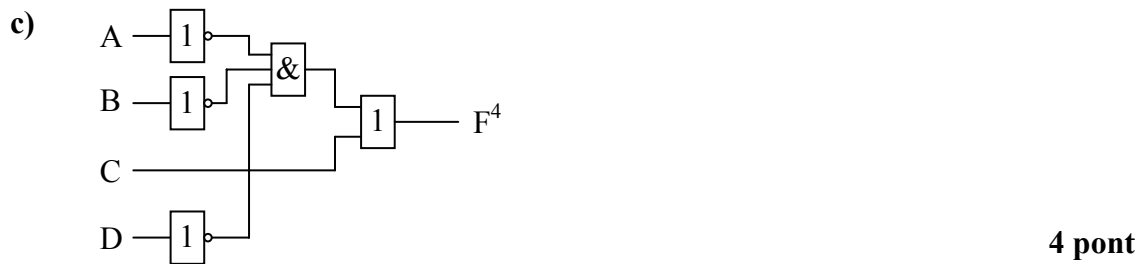
a) $F^4 = \Sigma^4(0, 2, 3, 6, 7, 10, 11, 14, 15)$ **3 pont**

b)

	C				
	1	1	1	1	
	0	1	3	2	
	4	5	7	6	
A	12	13	15	14	B
	8	9	11	10	
	D				

$F^4 = C + \bar{A} \cdot \bar{B} \cdot \bar{D}$

4 pont

Az írásbeli vizsga értékelésének szabályai

Az egyszerű, rövid feladatok és az összetett feladatok megoldásának értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés.

A tényleges pontszámokat – a számolást (mérétevezést) is igénylő megoldások értékelésénél – az alábbi táblázat alapján kell kialakítani:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
Elemi	Aránya	Elemi	Aránya	Elemi	Aránya
<ul style="list-style-type: none"> a megoldottság szintje 	70%	<ul style="list-style-type: none"> a megoldás logikája kreativitás pontosság a mértékegységek használata 	20%	<ul style="list-style-type: none"> rendezettség áttekinthetőség szabványos jelölések alkalmazása műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés 	10%

A maximális pontszám tehát csak akkor adható meg, ha a megoldás a mennyiségi szempontok mellett a minőségi szempontokat és a feladat megoldásának dokumentálására vonatkozó elvárásokat maradéktalanul kielégíti.

Az egyszerű, rövid feladatok pontozása

1. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

2. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

3. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

4. kérdés (4 pont)

A pontszám azonos a helyes válaszok számával.

5. kérdés (4 pont)

Képlet 2 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

6. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

7. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

8. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

9. kérdés (4 pont)

Hibátlan kapcsolat 3 pont, szabványos rajzjelek 1 pont.
Működéstelen kapcsolásra pont nem adható.

10. kérdés (4 pont)

Képlet 2 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

11. kérdés (3 pont)

Hibátlan felírás 2 pont, egyszerűsítés 1 pont. Az $F^2 = \overline{D} + \overline{E}$ és az $F^2 = \overline{D \cdot E}$ egyszerűsítés egyaránt helyes. A függvény hibás felírása esetén nem adható pont.

12. kérdés (3 pont)

Hibátlan szabályos alak 3 pont. Egy hiba esetén 2 pont, több hiba esetén 0 pont.

Az összetett feladatok mennyiségi értékelésének általános szabályai

A megoldási útmutatótól eltérő, de szakmailag jó megoldásokat is el kell fogadni a feltüntetett pontszámokkal.

A feladatra (részfeladatra) adható maximális pontszámot csak akkor kaphatja meg a tanuló, ha a képletbe az adatokat szakszerűen behelyettesíti, és így számítja ki a végeredményt.

Az adatok normál alakban való használatát indokolt esetben kell megkövetelni.

A végeredmény csak akkor fogadható el teljes pontszámmal, ha az eredmény számértéke és mértékegysége is kifogástalan.

A részkérdésekre adható legkisebb pontszám 1 pont, tört pontszám nem adható.

Összefüggő részkérdések esetén ha hibás valamelyik részfeladat eredménye, akkor a hibás eredmény következő részfeladatban (részfeladatokban) való felhasználása esetén a kifogástalan megoldásokra a feltüntetett pontokat kell adni.

Mindazonáltal értelemszerűen pontlevonást eredményez, ha:

- a továbbvitt részeredmény szakmailag egyértelműen lehetetlen, illetve extrém,
- a felhasznált részeredmény csökkenti az utána következő részfeladat(ok) megoldásának bonyolultságát.

Az összetett feladatok pontozása**1. feladat****Maximális pontszám: 15**

a) $U_{k\min}$ és $U_{k\max}$ számításánál egyaránt: képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont. **Összesen 6 pont**

b) $U_{k\min}$ számításánál képlet 2 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.
 $U_{k\max}$ számításánál képlet 3 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont. **Összesen 9 pont**

2. feladat**Maximális pontszám: 15**

a) X_C és I számításánál egyaránt: képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont. I_C és I_R számításánál egyaránt: képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont. **Összesen 10 pont**

b) Z számításánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont. **Összesen 2 pont**

c) φ számításánál képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont. **Összesen 3 pont**

3. feladat**Maximális pontszám: 15**

- a) R_{be} számításánál képlet(ek) 2 pont, behelyettesítés(ek) és eredmény 2 pont.
Összesen **4 pont**
- b) R_{ki} számításánál képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont. Összesen **3 pont**
- c) A_{ui} és A_{ut} számításánál egyaránt képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.
Összesen **4 pont**
- d) A_i és A_p számításánál egyaránt képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.
Összesen **4 pont**

4. feladat**Maximális pontszám: 15**

- a) A megoldásra maximum **3 pont** adható. Egy hiba esetén 2 pont, több hiba esetén 0 pont.
- b) A megoldásra maximum **4 pont** adható. Logikailag helyes, de nem a legegyszerűbb alak megadása esetén 1 pont levonás.
- c) A megoldásra maximum **4 pont** adható. Logikailag helyes, de a szükségesnél több kaput tartalmazó megoldás esetén maximálisan 2 pont adható.
- d) A megoldásra maximum **4 pont** adható. A függvény átírásának elhagyása nem jár pontvesztéssel, ha a megvalósítás helyes. A logikailag helyes, de a szükségesnél több kaput tartalmazó megoldásra maximálisan 2 pont adható.

A fenti pontszámok a mennyiségi szempontokat veszik figyelembe. Az így kapott pontszámok a táblázat által megadott mértékben csökkenthetők, ha a minőségi szempontok nem érvényesülnek, vagy a feladat megoldásának dokumentálása kifogásolható.